

Островська Олена Миколаївна,

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4233-5672>,

молодша наукова співробітниця,

відділ технологій електронного науково-інформаційного обслуговування,

Інститут інформаційних технологій,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Київ, Україна

e-mail: e.ostrovskaya@ukr.net

**Українська наукова спільнота в національних базах даних:
порівняльний аналіз**

Розглянуто цифрові платформи Національної електронної науково-інформаційної системи NAUKA, Бібліотечного порталу Національної академії наук України LibNAS UA та інформаційного порталу «Наука України: доступ до знань» Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Проаналізовано реєстри профілів науковців з точки зору функціонального наповнення та пошукового інтерфейсу.

Ключові слова: дослідницька інфраструктура, українські вчені та дослідники, профіль науковця, цифрові платформи, реєстр вчених.

У науковому світі чільне місце посідають питання підвищення престижу наукової діяльності та поширення наукових знань серед широкої громадськості, а також підтримки особистого авторитету вченого. Засади репутації науковця полягають у його наукових здобутках та дослідженнях, в успішних, ефективних результатах діяльності. Продуктивним фактором підвищення фаховості вченого є його профіль у системах ідентифікації науковців.

Сьогодні академічні профілі вчених та дослідників виступають ключовим інструментом створення та підтримки цифрової наукової ідентичності, стають

значущим чинником професійного зростання, формування конкурентоспроможності науковця та інтеграції у світовий академічний простір.

Розглянемо три національні цифрові платформи, де представлена українська наукова спільнота.

Національна електронна науково-інформаційна система (URIS)
(<https://nauka.gov.ua/>).

Портал НАУКА є публічним інтерфейсом URIS. Основною метою системи є забезпечення ефективного збору, обробки, зберігання, верифікації та використання інформації у сфері наукової та науково-технічної діяльності в Україні. Складається з розподілених баз даних, інформаційних ресурсів та функціональних модулів, які забезпечують обмін інформацією між елементами системи в автоматизованому режимі.

База даних «Вчені» (<https://nauka.gov.ua/researchers/>) містить інформацію про публікації, проекти, фахову діяльність та інші дані щодо українських науковців. Пошук можна здійснювати за ПІБ чи ORCID дослідника, а також обмежити результати пошуку за країною навчання та/або роботи, заповненими відомостями про освіту, публікації чи проекти. Профілі вчених містять структуровану інформацію щодо сфери інтересів, науковий ступінь та вчене звання, галузі досліджень і розробок за Фраскаті, місця роботи і навчання, участь у наукових проєктах, перелік публікацій.

БД забезпечує прозорість, відкритість та доступність інформації про дослідника. Дані оновлюються автоматично, образу після введення інформації.

Повнотекстові публікації не зберігаються, хоча метадані зазвичай містять посилання на повний текст роботи. Інтерфейс порталу зручний, інтуїтивно зрозумілий, дозволяє легко знаходити необхідну інформацію.

Бібліотечний портал Національної академії наук України LibNAS UA
(<https://libnas.nbuv.gov.ua/uk>).

Метою створення LibNAS є приведення наукових метаданих НАН України у відповідність до сучасних міжнародних стандартів цифрової комунікації, з можливістю подальшої інтеграції до європейської та світової дослідницької

інфраструктури. Структура порталу LibNAS складається з взаємопов'язаних блоків, центральним з яких є «Науковці».

У системі «Науковці» в алфавітному порядку розташовані ПІБ вчених НАН України з можливістю пошуку за будь-яким параметром: ПІБ (Бібліографічні форми імені; ПІБ англійською мовою); Посада; Дати життя; Освіта; Наукові ступені; Вчені звання; Професійна діяльність.

У записах про вчених вказані профілі у наукометричних базах даних: Google Scholar, Web of Science, Scopus, ORCID, а також ідентифікатори: НБУВ, VIAF, Wikidata, WorldCat, ISNI, Бібліометрика української науки, Україніка. Значною перевагою ресурсу є наявність посилань на повнотекстові публікації.

Загалом на порталі забезпечується відкритий доступ до інформації, а оновлення інформації відбувається одразу після її внесення. Візуальні й функціональні елементи інтерфейсу дозволяють легко орієнтуватися у пошуку інформацію.

База даних «Науковці України» Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (<http://research.nbuv.gov.ua/node/45>).

Як складова частина інформаційного порталу «Наука України: доступ до знань», БД «Науковці України» надає доступ до структурованої інформації про наукові надбання і досягнення українських дослідників. Метою ресурсу є сприяння побудові стійкого цифрового середовища для підтримки ефективності наукових досліджень та популяризації науки в Україні. Система забезпечує ведення реєстрів українських науковців за основними розділами: Ім'я особи (Інші форми імені; Ім'я іншою мовою; Пов'язані особи); Місце роботи; Науковий ступінь; Вчене звання; Додаткова спеціальність; Галузь знань; Відомче та інституційне підпорядкування; Персональні вебресурси; Бібліометричні профілі (ORCID; Scopus; Google Scholar; Web of Science); Праці вченого; Література про персоналію та інше.

БД загальнодоступна, надає вільне та публічне користування. Оновлення інформації здійснюється негайно після редагування профілю. Є можливість перегляду списку публікації та завантаження повних текстів наукових публіка-

цій з «Наукової періодики України». Перевагою БД є її зв'язок з іншими науковими ресурсами НБУВ: е-Бібліотекою «Україніка», «Бібліометрикою української науки», Рукописним фондом НБУВ, Архівним фондом НАН України. Інтерфейс дає змогу легко, зрозуміло, природно користуватися ресурсом.

Вплив академічних профілів на показники наукової продуктивності та компетентність науковців, а також на їхнє професійне зростання й академічну мобільність важливий та ключовий. Представлені цифрові платформи є цінним і корисним інструментом для підвищення професійного авторитету українських вчених та їх координації з міжнародною науковою спільнотою.

Olena Ostrovska,

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4233-5672>,

Junior Research employee,

Department of technologies of electronic scientific and information service,

Institute of Information Technologies,

V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

e-mail: e.ostrovskaya@ukr.net

Ukrainian scientific community in academic databases: comparative analysis

The digital platforms of the National Electronic Scientific Information System NAUKA, the Library Portal of the National Academy of Sciences of Ukraine LibNAS UA and the database "Scientists of Ukraine" of the V. I. Vernadsky National Library of Ukraine are considered.

Keywords: Ukrainian scientists and researchers, scientist profile, digital platforms.